

בית וועד

לזכרו של הגאון רבי דוד ברונר זצ"ל
מנהל רוחני בישיבת נתיבות חכמה

גיליון מס' 15

הגאון רבי יוסף איצקוביץ שליט"א - ישיבת נתיבות חכמה נתינת התורה ללומדי התורה

בשבועותיכם -

ישראל יוצרים שבועות מחודשים בספירתם הערה נפלאה העירנו האור החיים הקדוש בענינו של יום. לשון הפסוק (במדבר כח כו): 'וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו'. הלשון 'בשבועותיכם' תמוה, מדוע חג השבועות הוא השבועות שלנו? מדוע פסח לא נקרא 'פסחכם' או סוכות 'סוכותיכם'?

וביאר האוה"ק, ז"ל: 'עוד נתכוין באומרו בשבועותיכם לשלול דעת שוטים שסוברים כמה שאמר הכתוב ממחרת השבת הוא שבת בראשית, לזה אמר בשבועותיכם פירוש השבועות שלכם, ואם פירוש מאמר ממחרת השבת שבת בראשית אין שביעיות אלו שלהם אלא שביעיות עולם'.

ביאור דבריו הוא, שהרי נחלקו חכמי ישראל עם הצדוקים מאימתי מונים לעומר, הצדוקים טענו שהספירה היא ממחרת השבת, שבת בראשית, ולעולם שבועות יחול ביום ראשון. לעומתם, טענו חכמי ישראל הפרושים שממחרת השבת היינו פסח, בכל שנה שנה ממחרת היום בו הוא חל, ויומו של שבועות תלוי ומשתנה ככל המועדים.

וא"כ עולה מכך דלפי מה שחשבו הצדוקים, שבעת השבועות הם השבועות הקיימים בבריאה, מיום א' עד יום ז', אמנם לדידן 'שבוע' הוא שבעה ימים הנקבעים מן היום הראשון של הספירה, והספירה יוצרת 'שבוע' בפני עצמו. ונמצא שכוונת הכתוב באמרו 'בשבועותיכם', דאותם שבעה

שבועות שאנחנו סופרים אינם השבועות של סדר הזמן הרגיל, אלא שבועות מחודשים הנוצרים על ידי הספירה, מיומה הראשון ולמשך שבעת הימים שלאחריה, וכך במשך שבע שבועות.

ספירת הימים והשבועות

ספירת העומר מחולקת לשנים, ספירת הימים וספירת השבועות. נקודת ההבדל ביניהם נעוצה בעובדה הזו, ספירת הימים היא ספירת מ"ט ימים, ממחרת השבת עד שבועות. אין בספירת הימים יצירת זמן חדש השונה מסדרי הזמן הרגילים של השנה - יום שבוע וחודש. ספירת השבועות לעומתה יש בה יצירה חדשה, כביכול אמרה התורה שעל ידי שאנחנו סופרים שבעה ימים, אנחנו יוצרים 'שבוע' חדש, שבוע שכל כולו שלנו, שאנחנו בספירתנו יצרנו אותו, ולכשיצור עוד ששה שבועות כאלו נגיע ליום שכל שהוא 'בשבועותיכם'. הרי שאם לא נספור אותם הם לא יהיו קיימים.

החילוק שבין ימים ושבועות הוא ש'יום' נקבע על פי יחידת זמן טבעית, יום, בו מאירה השמש, ולילה שהוא ממשלת הלילה, והמעגל כולו נקרא 'יום' כמשנ"א "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד". לעומתו, ענינו של שבוע הוא יחידת זמן של שבעה ימים שאינה תלויה בגרמי השמים. הסיבה ליצירת יחידת זמן זו היא מכוח שבת בראשית, אחר שהעולם נברא בששה ימים ושבט, נוצרה במציאות מערכת זמן שלימה של שבעה ימים, אך באותה מידה אפשר היה ליצור יחידת ספירה שונה של שבעה ימים.

כאן נתגלה, שישנו שבוע חדש בבריאה. שבוע שנבנה מכח ספירת שבועות, כשכל שבעה ימים מהווים יחידת זמן של שבוע בתוך שבעת השבועות, עד לחג השבועות.

חג השבועות נקרא בשמו על שם ספירת השבועות שקדמה לו, והוא מסכם שבעה שבועות. מכח הספירה ויצירתם של שבעת השבועות מתקדש היום, והרי אליבא דאמת קדושת היום תלויה אך ורק בספירת הימים והשבועות, ולא בתאריך מסוים בחודש כמפורש בכתוב. על כן הודגשה בפסוק ההתייחסות של המועד אלינו - 'בשבועותיכם' - אין קיום למועד אילולא שתקדם לו ספירה מצידנו. קביעות היום טוב היא מכוח מעשי מצוה של עם ישראל המונים את הימים הקודמים אליו ואז מקדשים אותו, כלשון הגמ' שם 'מנה ימים וקדש עצרת'.

הדבר לא יכול להיות מקרי, והוא מוכרח בענינו של יום חג השבועות. נתבונן עוד בתוכן הספירה, כדי לראות מדוע החג מוכרח לבוא רק מכח הספירה שקדמה לו.

אופן הספירה -

איסוף הימים ומנינם

בדברי הראשונים (הר"ן סוף פסחים, חינוך מצוה שו) מובא שתוכן מצות ספירת העומר הוא ההכנה וההשתוקקות לקבלת התורה, כלשון הידועה של ספר החינוך 'כעבד ישאף צל', ואף בני ישראל משעה שיצאו ממצרים ספרו את הימים עד שהגיעו להר סיני.

החינוך שואל דא"כ מתאים יותר לספור

מהסוף להתחלה, ממ"ט עד אחד, להורות כמה ימים נשארו לנו עד שנגיע למתן תורה, ומדוע אנו מונים מתחילה מיום אחד ועד מ"ט יום. ומתוך החינוך, שהיות ויש בנו רצון חזק להגיע לאותו יום, אין זה מן הראוי שנוכיר בתחילת הספירה סכום ימים גבוה כל כך, וגם אחרי שעברנו חצי מהספירה אין לשנות מהמטבע.

ונראה להציע דרך נוספת בזה.

לכאורה קושיית החינוך איתנה. ישנו יעד הנקרא חג השבועות הנמצא במרחק של מ"ט יום מחג הפסח, בפשטות יש כאן 'מחוסר זמן', אנחנו רוצים כבר להגיע לשם, אלא שמרחק הזמן מונע. מה נותנת ספירת הימים שכבר עברו? לכאורה אין צורך בספירה אלא בכדי לחשב ולדעת כמה ימים נותרו עד ההגעה ליעד ובכל יום להוריד יום אחד, ואילו אנחנו בספירתנו סופרים יום ועוד יום, מוסיפים ומוסיפים - מה יש לנו בכל יום עם אותם הימים שכבר נספרו ואותם אנו מונים ומזכירים בספירה?

בהכרח הדבר, שאין טווח ימי הספירה בבחינת 'מחוסר זמן' ומעכב, אלא היעד עצמו אליו אני סופר בנוי ומורכב מכל הימים שספרתי עד אליו. כל יום שאני סופר מצטרף לימים שקדמו לו, עד השלמת המניין של מ"ט יום ושבעה שבועות.

אין בספירה רק מטרה להגיע למספר הסופי, אלא אנחנו מצרפים כל מספר לכלל אחד של ספירת ימים. נוסח הספירה 'היום חמישה ושלשים יום', ולא 'היום יום שלשים וחמש', משספרתי את היום השלושים וחמש הריהו מצטרף לכל השלושים וארבעה שקדמו לו, וכיום יש בידי שלשים וחמישה ימים ספורים.

דבר זה מלמדנו שאכן לכל יום מימי הספירה ישנו משמעות בהיותו חלק מההכנה לקראת חג השבועות, שכפי שביארנו כל יצירתו היא מכח הספירה, וזה עצמו מכריח גם שהספירה אינה רק היכי תמצוי להגיע לחג אלא היא עצמה נושאת את משמעות החג, בהיותו 'חג השבועות'. ואם זאת ידענו שחג השבועות הוא זמן מתן תורתנו, בהכרח שהספירה שיוצרת אותה היא ההכנה לעצם עצמו של יום, ככל שהספירה תהיה נכונה יותר, ככל שכל יום בספירה תהיה לו משמעות המצרפת אותו לכלל הספירה, יוכלו להיווצר כאן 'שבועות' גדולים יותר, מרוממים יותר.

כשאני סופר בצורה כזו, בראש ובראשונה אני מתייחס לכל יום; לכל יום יש שם, או אפשר לומר אפילו 'תפקיד', לא הרי שלשים ושמונה ושלשים ותשע,

וכן הלאה. זאת בשונה מימים בעלמא, במשך השנה, שאינם נספרים על ידינו, ויכולים לעבור עלינו בלי תשומת לב מיוחדת.

ההכנה לשבועות בימים אלו מתבטאת בגיוס כוחות מיוחדים ללימוד ברצף. כאשר 'מתאמנים' בימי הספירה להוסיף על רציפות הלימוד, להאריך את הסדרים, לקצר את הפסקות הביניים - זוהי הכנה אמיתית. כל סדר שעובר, כל יום שעובר הוא הכנה אמיתית לשבועות - בדיוק באותה נקודה שבה מתייחד אצלנו שבועות.

חג שבועות שנבנה מכאלו ימים הוא 'שבועותים', כל כולו בנוי מספירת הימים, וספירת הימים היא אוצר של ימי הכנה אליו, ביתר התבוננות על הזמן שעובר ועל ניצול הזמן. שבועות שכוה לא נותר כארוע חד פעמי של התמדה מוגברת, אלא נותר כקניין בהתמדה גם למשך הימים שאחריו לאורך השנה.

ענינו של יום -

עסק התורה

נתבונן יותר בתוכנו העמוק של יום גדול זה, ובמשמעותה של קבלת התורה עבורנו.

הא פשיטא לכולם, וכן רואים אנו בעינינו, כי לימוד התורה הוא העיסוק המרכזי בחג; עליו מדברים, אליו מתכוננים, היכלי בית המדרש מתמלאים בשקיעות והתמדה.

וכאן יש שרוצים להבין, מדוע באמת עיקרו של יום הוא הלימוד, הלא מה שארע בשבועות - יום מתן תורה - הוא המעמד הגדול, מעמד הר סיני שכלל את נתינת המצוות לכלל ישראל, והיותם עבדי ה' המצווים ועושים מכוחו הוא, ומדוע מכל זה נבחרה דווקא מצות תלמוד תורה לעמוד בראש, כמרכז ענינו של יום.

ובאמת כשנתבונן בפיוטים שנתחברו ע"י הראשונים לתפילות חג השבועות, בשני ימיו, נחזה כי עיקרם עוסק בתיאור מעמד הר סיני והשמחה הגדולה שהיתה במתן תורה, או בפירוט עשרת הדברים שנאמרו בו. אין פיוט המשורר על עסק התורה יומם ולילה, או למשל על מ"ח קניני התורה.

מאידך, כל בן תורה, אפילו צעיר לימים, מבין מעצמו כדבר מובן מאליו שבשבועות הוא יושב ולומד - כל סוגיא שהיא, כל שליבו חפץ - ומרגיש באופן הפשוט ביותר שזה ענינו של יום וזאת מהותו של חג השבועות! אין צורה אחרת לעבור ולעבוד את היום הגדול.

וטעמא בעי, מדוע נבחר יום זה כראש ודגל ללימוד התורה, בעוד שביסודו אין הוא שייך בדוקא למצות תלמוד תורה.

חג השבועות

זמן מתן תורתנו

ראשית דבר עלינו להעמיק קצת בתוכנו של חג השבועות, ובמשמעותו כיום מתן תורה.

מן התורה חג השבועות הוא היום שבא אחרי מ"ט ימי הספירה, והוא נקבע כיום טוב - חג השבועות. ומצד שני בנוסח התפילה שנתקן ע"י אנכה"ג מכונה החג כ-זמן מתן תורתנו, ולפיכך למדנו שענינו של חג השבועות הוא בעובדה שבו ניתנה התורה [ידועה קושיית המגן אברהם (ריש ס' תצד) כיצד הדברים מסתדרים, הלא התורה ניתנה ביום ז' בסיון].

מאחר ותוכן היום הוא בהיותו יום מתן תורה, יש לצרף כאן את דברי הרמח"ל הידועים בדרך ה' (ח"ד פ"ז) הכותב: '... שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא יאיר עלינו אור מעין האור הראשון, ותחדש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו'. וכתב עוד שזהו תוכן המועדים, שבהגיע זמנם יתחדש ענינו הראשון של המועד, ולכך נצטוונו במצוותנו, כך בפסח שמתחדשת יציאת מצרים, וכך בשבועות שמתחדש מתן תורה.

והכי קיימא לכולי עלמא שביום זה בכל שנה ניתנת התורה בכל שנה מחדש. וכן מוכרח מתוך דברי ספר החינוך הנ"ל שהעמיד את ספירת העומר כביטוי לציפיה לקראת מתן תורה, ולא מסתבר שנצטוונו במצות עשה לדורות לספור את הימים והשבועות רק לזיכרון הציפיה שציפו בני ישראל למתן תורה באותו הזמן.

התורה מצויה בליבותיהם של לומדיה

והיא גופא תימה, מה ניתן לנו מן התורה בכל שנה? והלא תורה ניתנה כבר בסני, ונשנתה ונשתלשה, ומאחר וירדה למטה מה יש עוד להתקבל אצלנו? כשם שמושבעים ועומדים אנחנו מהר סיני, כך כל התורה בידנו מהר סיני, ומאז חובתנו ללמוד אותה ולקיים את המצוות, אבל איזו נתינה או קבלה ישנן מידי שנה בשנה במועד חג השבועות?

על כרחינו למדנו, שמתן תורה וקבלת התורה אינם מאורע חד פעמי, שבורא העולם נתן את תורתו לעם ישראל, ומני אז היא מוחזקת אצלם בירושה מאב לבן ומרב לתלמיד, אלא, הגם שהתורה ניתנה לתחתונים, הימצאותה כהיום הזה

תלויה במקבלים אותה. כלומר, מאחר ומקום קיום התורה נמצא ושוכן בקרב בני ישראל, לומדיה ומקיימיה, רק מי שיקרא 'מקבל תורה' יוכל להיות מקום לתורה. מי שלא זוכה שתניתן לו תורה, אין בו אפשרות ומקום לתורה. ונבאר יותר.

התורה ניתנה בחודש סיון לעם ישראל יוצאי מצרים. היה מקום להבין שהתורה ירדה לעולם, וקיימת כאן לעצמה, כשם שסופר כותב ספר, והספר עומד לעצמו ללא קשר לקורא אותו. אמנם למדנו ברבים מדברי רבותינו (ראה צדקת הצדיק צ', ודבריו מיוסדים בשל"ה ועוד) שאין התורה רק חכמה הכתובה על ספר, אלא היא שוכנת בליבותם של לומדיה, אותם הלומדים המבינים והמחדשים בדברי תורה הם הם המחזיקים אותה, ובכך היא מצויה וקיימת בעולם. ככל שיתרבו הלומדים, התורה נמצאת ומתגלה יותר.

שבועות הוא זמן מתן תורתנו, כלומר, זהו היום בו מתחדשת מציאות נתינת התורה למקבליה. כשם שעצם מתן תורה היה ההימצאות והמקום של התורה אצל עם ישראל שקיבל אותה, כך בכל שנה מתחדשת נתינה. כלומר, בכל שנה מחדש נקבע המקום לתורה; לא הרי הימצאותה של תורה בשנה זו כבשנה שקדמה לה. בכל שנה התורה ניתנת למקבלי התורה של האי שתא, ומי שזכה להיות בין 'מקבלי תורה', זוכה לנתינת התורה.

ונתינת התורה היא האפשרות להיות מבין בתורה, מחדש בתורה, יודע את התורה.

אלו דברי השפת אמת (שבועות תרל"ה): 'כמו שכתבו חז"ל שכל הנביאים קבלו נבואתם מהר סיני, כמו כן בכל שנה ושנה מקבל כל אחד מיישראל בחג הזה כל מה שעתיד להבין ולחדש בתורה'.

אופן קבלת התורה בחג השבועות

כיצד נזכה להיות 'מקבלי תורה'? הלא דבר הוא, שבשבועות שלא כביתר המועדים אין מעשה מצוה שהוא חובת היום. בראש השנה בכדי לזכות בדן עלינו לתקוע בשופר, בפסח בכדי להיות 'יוצא ממצרים' אנחנו מקיימים את מצוות הלילה בהידורם. בשבועות אין שום חיוב מדין תורה, ואף לא מדברי סופרים [למעט סעודת יום טוב], אין 'מעשה' שמכוחו אנחנו נחשבים מקבלי

תורה.

פשר הדבר הוא, הדרך היחידה להיות מקבל תורה היא הרצון והשייכות לתורה בעצמה. אין מעשה בעולם שיכול לבטא את הקשר לדברי התורה בעצמם, לדבר ה' הקיים בהם. השייכות לתורה בעצמה היא רק השייכות לדברי התורה - דרך לימוד התורה; הרצון ללמוד עוד, הרצון לגדול עוד, הם הכיטוי היחידים למקבל תורה, אליו תינתן התורה כדי שיוכל להבין ולחדש עוד בתורה, כדברי השפת אמת.

הדברים מפורשים בדברי הגמ' בפסחים (סב ע"ב).

'רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתא, אמר אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא'. וברש"י 'אי לאו האי יומא שלמדתי תורה ונתרוממתי הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף, ומה ביני לביןם'.

רב יוסף בעצרת שמח שמחה גדולה על עיצומו של יום, שרק בזכותו נהיה 'רב יוסף'. זכות אותו היום היתה בכך שלמד תורה ונתרומם, 'אי לאו האי יומא היינו אילולא חג השבועות בכל שנה ושנה בו אנחנו לומדים תורה ומתרוממים, לא היינו זוכים לכלום, ונשארים כאנשי השוק. זוהי קבלת התורה מצידו של רב יוסף, שלמד תורה ונתרומם, החיבור והקשר לתורה מתוך רצון להתרומם ולגדול עוד, זה מה שבסופו של דבר הביא אותו לידי 'רב יוסף' ולא להישאר כ'יוסף', רב יוסף זכה למתן תורה באמת. והשפת אמת בתוך דבריו הביא כמקור את דברי הגמ' הללו.

קעת נבוא לתשובה לשאלת השואל.

מבואר בגמ' שם בפסחים שבחג השבועות כו"ע מודו דבעיני נמי לכס, כלומר שמצות שמחת יו"ט חייבת להתקיים ע"י אכילה ושתייה, משום שהוא יום שניתנה בו תורה, וצריכים אנו להראות שנוח ומקובל הוא לישראל. השמחה הגדולה שיש בשבועות, כעבודת היום, היא על כך שהקב"ה נגלה והופיע אלינו בהר סיני, דיבר אתנו פנים בפנים ונתן לנו את תורתו. עצם העובדה שהקב"ה מסר את תורתו בידינו, זהו עיצומו של יום, עצם העובדה שאנחנו ממשיכים בכך, וכל מציאותה של תורה בידינו, כאמור, זה עיצומו של יום בכל שנה ושנה.

ברור הדבר שמציאותה של תורה

מחייבת; מחייבת מצוות, מגבילה בלא תעשה, אבל מתן תורה הוא לא אמירת ציונים גרידא, על זה לבד לא היתה מתעוררת השמחה הגדולה. מתן תורה הוא שורש הדבר, עצם דבר ה' אלינו פנים בפנים ומסירתו לנו את התורה עצמה, שנחזיק בה בידינו.

עלה בידינו אם כן, שלימוד התורה בשבועות אינו רק סגולה לזכיה במתן תורה, אלא הוא הדבר בעצמו, אדם שלימוד יקר לו ביום זה, שלומד תורה כדי לגדול ולהתרומם - להבין ודעת דברי תורה, הוא זה שגם זוכה להיות מקבל תורה בהבנתה ודיעתה.

הרבה פעמים בשבועות רווחת תחושה מסויימת של לחץ ומצפון - אולי לא למדתי מספיק, הייתי יכול ללמוד יותר בריכוז, פחות להפסיק ועוד ועוד.

שבועות איננו 'מבצע שעות' שצריך להספיק בו כך וכך שעות או כך וכך דפים. שבועות הוא יום מבחן לרצון שלנו להתרומם מעבר לכוחות עצמינו, ולרצון שלנו להיות 'יותר' בתורה, יותר לדעת, יותר להבין, יותר להיות שקוע. אם הרצון השורשי הזה קיים באמת, הוא יעשה את שלו. אין מה לדאוג. כל אחד ימצא את עצמו לומד יותר ברצינות, ולא באמת יחשיב את המפריעים שלא יבואו עליו. כשבחור ירגיש גם שמחה על הזכות שיש לו ללמוד בצורה כזו, זה ודאי יגביר אצלו את הרצון לעוד. וכך נראה מקבל תורה.

בזוהר בהקדמה מרחיב בתיאור כיצד מתן תורה הוא ככלה הנכנסת לחופה, ובליל שבועות אנחנו מתקנים את תכשיטי הכלה שמתקשטת בכל דברי התורה לקראת החופה.

לפי ערכינו, התקשטות הכלה היא העיסוק בתורה במשך הלילה, כשאנחנו מתחברים ללימוד ונהנים מהלימוד, הלימוד נהיה תכשיט ועטרה שבבילנו וכך אנחנו זוכים לקבל את התורה.

יחודו של היום והלימוד בו, בשונה משאר כל ימות השנה, הוא הלימוד מתוך הרגשת השמחה והסיפוק בעצם האפשרות שלנו ללמוד ולהיות ממקבלי התורה. את ההרגשה הזו צריך להפנים ולקחת הלאה, גם לימי שגרה כשהלימוד מלווה בנסיונות ואתגרים.

כאן היא נקודת המוצא שלנו, כאן אנחנו מקבלים את המטען לעבר השנה כולה.

ליעוץ וליווי **777 עלות** פנו אלינו: **077-226-0000**

רחוב תורה מציון 3 ירושלים | ha@0772260000.co.il

ליעוץ והדרכה בתקופת השיחויים

מענה רחמי ורגשי לבני הישיבות

השמה במסגרות חינוכיות, חנוכים בישיבות

מענה אישי ומקצועי להורים

סדנאות הדרכה להורים

הכשרת צוותי חינוך